

Welkom op Madeira

AANKOMST OP MADEIRA	3
WAT JE NIET MAG MISSEN	4
HOOGTEPUNTEN VAN MICHELIN	6
MADEIRA IN 3 DAGEN	8

De waterval
Caldeirão Verde

© TomasSereda/Getty Images Plus

AANKOMST OP MADEIRA

Madeira (hoofdstad: Funchal) en Porto Santo (hoofdstad: Vila Baleira) hebben elk een **luchthaven**. Op Madeira is het een internationale luchthaven, op Porto Santo een nationale (vluchten naar Madeira en Lissabon).

☞ *'Met het vliegtuig', blz. 12.*

Je vindt er geldautomaten, auto-verhuurbedrijven en Toeristenbureaus, handig als je een kaart van het eiland of een plattegrond van de hoofdstad wilt. Bij de uitgang van de terminals staan **taxi's** en **bussen** te wachten om je naar de voornaamste bestemmingen op de eilanden te brengen (koop je buskaartje op de bus).

HET EILAND MADEIRA

Met het vliegtuig

Aeroporto Cristiano-Ronaldo – Santa Cruz - 16 km ten noordoosten van Funchal - ☎ 291 520 700 (dag. 8.00-21.00 u) - www.aeroportomadeira.pt.
☞ blz. 60.

NAAR FUNCHAL

Bus – Aerobus - www.sam.pt - vertrek op niveau 0 (Aankomsten) - enkeltje € 5 (6-11 jaar € 2,50), retour € 8 (koop je kaartje op de bus). De bussen rijden dagelijks, behalve op 25 dec., 9.00-1.30 u, om de 45/60 min. (omgekeerd, van Funchal naar de luchthaven: dag. 2.30-18.00/22.00 u, afhankelijk van de dag; raadpleeg de website). Reisduur: 30 min. naar het centrum van Funchal, 50 min. naar Praia Formosa, ten westen van Funchal. De bus rijdt

langs de meeste hotels. Raadpleeg de website voor de dienstregeling, de route en de lijst met hotels.

Taxi – Niveau 0 (Aankomsten) - ☎ 291 765 760 - www.aitram.pt - reken op ca. € 25 naar Funchal. Tussen 21.00 en 6.00 u en in het weekend betaal je een toeslag van 20 procent. Reservations: ☎ 916 053 420 - www.funchaltaxi.com

Autoverhuur – Niveau 0 (Aankomsten) - lokale (Rodavante, Madeira Rent) en internationale autoverhuurbedrijven.

HET EILAND PORTO SANTO

Met het vliegtuig

Aeroporto de Porto Santo (PXO) – 1 km van Vila Baleira (ca. 3 km ten noorden van de haven) - ☎ 291 520 700 - www.aeroportoportosanto.pt

NAAR VILA BALEIRA

Taxi – ☎ 291 76 57 60 - www.aitram.pt - minder dan € 20 naar het centrum. Tussen 21.00 en 6.00 u en in het weekend betaal je een toeslag van 20 procent.

Met de boot vanaf Funchal

Haven in Porto Santo – 1 km ten oosten van Vila Baleira - ☎ 291 208 617 - www.apram.pt. Met maatschappij Porto Santo Line (☞ blz. 21).

NAAR VILA BALEIRA

Bus – Telkens als een veerboot aankomt, vertrekt een bus naar het centrum (€ 1,60).

WAT JE NIET MAG MISSEN

Onze favoriete 'mooiste plekjes'

4

1

Pico Ruivo★★★

Vouwkaart E5 - 📍 blz. 68 en 73

2

Jardim tropical Monte Palace (Monte)★★★

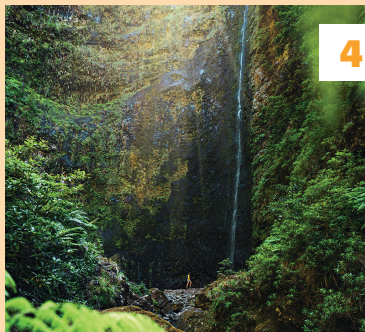
Vouwkaart E7 - 📍 blz. 53

3

Miradouro do Pico do Arieiro★★★

Vouwkaart E6 - 📍 blz. 73

4

Levada do Caldeirão Verde★★

Vouwkaart E5 - 📍 blz. 66

5

Cabo Girão★★

Vouwkaart D7 - 📍 blz. 50

6

Palheiro Gardens★★

Vouwkaart F7 - 📍 blz. 56

7

Ponta de São Lourenço★★

Vouwkaart G-H5 - 📍 blz. 62

8

Vereda dos Balcões★★

Vouwkaart E-F5-6 - 📍 blz. 75

9

Quinta das Cruzes (Funchal)★★

Vouwkaart E7 - 📍 blz. 40

10

Praia da Calheta (Porto Santo)★★

Vouwkaart G3 - 📍 blz. 86

HOOGTEPUNTEN VAN MICHELIN

♥ **Luister naar een fluitende walvis** die op enkele tientallen meters van je boot zwemt. Kijk toe hoe de gigantische rug langzaam boven het wateroppervlak tevoorschijn komt voor de walvis vervolgens onder water duikt. 📍 blz. 17 en 108.

♥ **Maak de botanist in jezelf wakker** met een bezoek aan de Jardim Botânico of de Palheiro Gardens in Funchal en maak kennis met de plantengeslachten *heliconia*, *strelitzia* en *guzmania*. De vele en weelderige bloemen op Madeira

staan trouwens je hele verblijf garant voor voortdurende verwondering. 📍 blz. 56 en 124.

♥ **Ga joggen langs de zuidkust** over de lange, verhoogde kustboulevard die van Praia Formosa naar Câmara de Lobos loopt. Kom onderweg even op adem in een van de cafés in de kleine haven van Câmara. 📍 blz. 48.

♥ **Voel je hart sneller kloppen** als je door een van de donkere tunnels loopt van de Levada do Caldeirão Verde. Loop langzaam door in het licht van je

De paradijsvogelbloem, *Strelitzia reginae*, heeft een heel toepasselijke naam.

zaklamp en beeld je in dat je midden in een avonturenfilm bent beland.

📍 blz. 66.

♥ **Neem de kabelbaan en ga lunchen bij het water** in Fajã dos Padres. Hier legden de jezuïeten de eerste wijngaarden aan die later de bekende maderawijn opleverden. 📍 blz. 79.

♥ **Neem een duik in de natuurlijke zwembaden van Porto Moniz.** Als het heel warm is, vormen de natuurlijke zwembaden met zeewater en hier en daar een rots die boven het water uit steekt, een ideale verpozing. 📍 blz. 72.

♥ **Keer terug in de tijd** en zie de stoommachines aan het werk die de suikerrietstengels fijnmalen bij het bedrijf Engenhos do Norte in Porto da Cruz. Proef de *garapa*, het verse sap van de suikerrietstengels, dat al sinds de 15de eeuw wordt gedronken. 📍 blz. 65.

♥ **Zwem in het gezelschap van een school horsmakrelen**, bekend om hun sociale karakter, en spot ondertussen roodbekjes, neertjes, rood-groene

♥ **Zie de zon opkomen vanaf de Pico Ruivo.** Wandel door het Parque das Queimadas, beklim de Pico Ruivo en overnacht op het hoogste punt van het eiland. De volgende dag wandel je na een onvergetelijke zonsopgang naar Encumeada. Er wachten je twee magische dagen, maar opgelet, de tocht is alleen geschikt voor ervaren wandelaars. 📍 blz. 66, 73 en 76.

© B. Barbier/hemis.fr

Porto Moniz en zijn natuurlijke zwembaden

trompetvissen... Die kleurrijke onderwaterwereld vind je bij de Ponta do Garajau, een van de mooiste duikplekken bij Madeira. 📍 blz. 110.

♥ **Leer poncha maken** door toe te kijken hoe Orlando dat met vaste hand doet in bar Filhos do mar in Câmara de Lobos. Naar verluidt is het heerlijke drankje hier bedacht. 📍 blz. 101.

♥ **Vertrek per zeilboot naar het einde van de wereld**, de Ilhas Desertas. In dat natuurreservaat leven duizenden zeevogels, een dertigtal monniksrobben en ongeveer tweehonderd geiten die de afstammen van de geiten die de ontdekkingsreizigers ooit meebrachten. 📍 blz. 111 en 122.

PRAKTISCHE INFO

Banken

In bijna elk dorp vind je minstens één geldautomaat (*ATM of Multibanco*). Internationale creditcards worden aanvaard in de meeste winkels, restaurants en hotels uit het midden- of luxesegment.

☞ 'Openingstijden', blz. 15.

Bezichtigen

De toegangsprijs voor musea en bezienswaardigheden bedraagt gemiddeld € 3, voor privé domeinen en -instellingen betaal je ongeveer € 10. Kinderen en jongeren genieten 50% korting, net als mensen ouder dan 65 jaar (minder gebruikelijk).

Consulaten

Belgisch ereconsulaat – Rua da Queimada de Cima nº 28, 3de verd., Funchal - ☎ 291 77 13 23 - jveigafranca@gmail.com - portugal.diplomatie.belgium.be

Nederlands honorair consulaat – Complexo V. Porto mare, R. Leichlingen 5, 2de verd., Funchal - ☎ 291 70 38 03 - www.nederlandwereldwijd.nl

Elektriciteit

De netspanning bedraagt 220 volt, zoals in België en Nederland.

Etiquette

Portugezen hechten veel belang aan beleefdheid en welgemanierdheid. In de

duurdere restaurants wordt verwacht dat je je elegant kleedt, zeker voor het diner, en op hippe plekken is correcte kleding vereist.

Pogingen om Portugees te spreken worden bijzonder gewaardeerd. Spreek bijvoorbeeld iemand aan met *bom dia* (goedendag, 's ochtends), *boa tarde* (goedendag, 's middags) of met *boa noite* (goede avond, 's avonds) en vergeet niet *obrigado* te zeggen als je een man bent, *obrigada* als je een vrouw bent, als je iemand wilt bedanken.

☞ 'Woordenlijst', omslag achteraan, 'Taal', blz. 17.

Feestdagen

1 januari – Nieuwjaar.

6 januari – Driekoningen.

februari-maart – Carnaval (wisselende data).

Maart of april – Goede Vrijdag, Pasen (wisselende data).

25 april – Bevrijdingsdag.

1 mei – Dag van de Arbeid.

10 juni – Nationale feestdag van Portugal: sterfdag van Camões en feest van de Portugese gemeenschappen.

1 juli – Feestdag van Madeira.

15 augustus – Maria-Hemelvaart.

5 oktober – Feest van de Republiek.

1 november – Allerheiligen.

1 december – Herstel van de Onafhankelijkheid.

8 december – Feest van de Onbevleete Ontvangenis.

25 december – Kerstmis.

Foaien

Het is gebruikelijk enkele muntstukken achter te laten in een café of restaurant (ca. 10% van de rekening). Ook taxi-chauffeurs krijgen graag een fooi.

Gezondheid

Om medische bijstand te ontvangen moet je beschikken over een **Europese ziekteverzekeringskaart** waardoor de medische kosten worden vergoed. De kaart is een jaar geldig en gemakkelijk aan te vragen bij je eigen zorgverzekeraar. In principe moet je geen voorschot betalen op de medische kosten als je die kaart hebt.

☞ *'De reis voorbereiden', blz. 12, 'Noodnummers', hierna.*

Internet

In de meeste hotels en in sommige cafés beschik je over gratis wifi.

Openingstijden

Banken en openbare diensten – In het algemeen ma.-vr. 8.30-15.30 u.

Keuken – Heel wisselende openingstijden, sommige zijn alleen open tijdens erediensten.

Winkels – Ma.-vr. 9.00-13.00 u en 15.00-19.00 u, za. 9.00-13.00 u. Alleen in winkelcentra (geopend 9.00-22.00 u en zelfs 23.00 u) zijn ze ook zaterdagmiddag en zondag geopend. In toeristische centra zijn supermarkten tot laat 's avonds (22.00 u) en op zondag geopend.

Markten – Ma.-vr. 8.00-19.00 u, za. 8.00-14.00 u.

Musea – De meeste zijn geopend van 10.00-18.00 u, met soms een

middagpauze tussen 12.30 en 14.00 u. Ze sluiten 1 of 2 dagen per week, vaak op ma. of in het weekend, en ook op feestdagen zijn ze gesloten: 1 januari, 1 mei, 15 augustus en 25-26 december.

Restaurants – Lunchen kan tussen 13.00 u en 15.00 u, dineren vanaf 19.00 u.

☞ *'De beste adressen/Uit eten', blz. 92.*

Overnachten

Funchal telt de meeste hotels. Aan de westkant van de stad, aan de Estrada Monumental, bevinden zich in de wijk Lido de karakterloze 'all-in'-complexen naast oude paleizen en woonhuizen. Andere overnachtingsmogelijkheden vind je in Caniço, dicht bij de luchthaven, en op het eiland Porto Santo. Elders op het eiland Madeira kun je overnachten in Santana en in de meeste dorpjes langs de kust. In het centrum van het eiland stemmen de meeste hotels hun diensten af op wandelaars. Weet dat de meeste hotels

NOODNUMMERS

Europees noodnummer (politie en medische noodgevallen):

☞ 112

Ziekenhuis: ☞ 291 705 600

Gevonden voorwerpen:

☞ 291 208 200

Brandweer: ☞ 291 200 930

Inlichtingen: ☞ 118

Diefstal/verlies van bankpas:

Belgische reizigers, alle bankpassen: ☞ +32 (0)78 170 170

Nederlandse reizigers, alle bankpassen: ☞ +31 88 3855 372

MADEIRA VANDAAG

Madeira is een grillige rotsmassa 1000 km ten zuidwesten van Portugal. Het was een halte op de route van de grote ontdekkingsreizigers en later een populaire vakantiebestemming voor aristocraten uit heel Europa. Nu is het groene eiland een paradijs voor wandelaars en natuurliefhebbers. Madeira is een van die zeldzame plekken waar je op een relatief beperkte oppervlakte drie soorten vegetatie vindt: bloemen en tropische vruchten, citrusvruchten en mediterrane groenten en, in hoger gelegen gebieden, het uitzonderlijk goed bewaarde laurisilva (laurierbos) waarvan de oorsprong teruggaat tot het tertiair (C blz. 126). Die bijzondere natuurlijke rijkdom in combinatie met een zacht klimaat het hele jaar door leverde het eiland veel lovende bijnamen op, zoals 'bloemeneiland', 'eiland van de duizend kleuren', 'eiland van de eeuwige lente' en 'parel van de Atlantische Oceaan'.

EEN WELVAREND EILAND...

Madeira was onbewoond toen de expeditie van Hendrik de Zeevaarder er in 1419 voet aan wal zette. Bij het zien van de dichte bossen op de steile hellingen doopten de zeevaarders het eiland 'a ilha da madeira' ('het beboste eiland'). In de loop der eeuwen werd het onherbergzame landschap toegankelijker gemaakt door de kolonisten en in terrasvorm aangelegd, met daartussen irrigatiekanalen en duizelingwekkende paden. Dat was nodig om er suikerrietplantages, wijngaarden en

bananenplantages aan te leggen, die het eiland economische welvaart zouden bezorgen. Het megalomane werk wierp zijn vruchten af. Vanaf het begin van de 16de eeuw exporteerde Madeira suiker naar heel Europa. Een eeuw later is de heerlijke versterkte **maderawijn** zo'n succes dat hij het voorwerp is van een handelsakkoord met de Engelsen, die de productie van de wijn meer en meer overnamen.

Vanaf de 19de eeuw dankte Madeira zijn economische rijkdom aan het klimaat met de zachte winters en het helende effect dat het zou hebben op bloedarmoede, longontsteking, jicht-aanvallen en vooral tuberculose. Rijke, zieke bezoekers stroomden toe, onder wie Sissi, die in 1860 op het eiland verbleef. In Funchal verrezen tientallen hotels. Zo ontstond het **toerisme**, dat Madeira de grootste rijkdom bezorgde en dat sindsdien alleen toenam: in 1919 bezochten 1,6 miljoen toeristen het eiland, en dat aantal stijgt alleen maar. Lange tijd zette het eiland in op wandelen en genieten in luxehotels, maar nu is het aanbod diverser. Vooral de extreme sporten zijn er ontwikkeld om een jonger publiek naar het eiland te lokken.

... MET EEN GEVARIEERD LANDSCHAP

Madeira is een klein eiland: de weg die de kust volgt, is 175 km lang en in minder dan vier uur rijd je volledig om het eiland heen. Maar het landschap en het klimaat zijn er heel gevarieerd.

Bijna de helft van de eilandbewoners woont in de hoofdstad Funchal, waar ook vrijwel alle dienstverlenende bedrijven en winkels zijn gevestigd. De **hellingen boven Funchal** bereik je met een kabelbaan. Er staan weelderige *quintas*, ooit de woningen van Engelse handelaren, te midden van parken en tuinen met zowel inheemse als tropische planten, een soort botanische archieven.

Aan de **oostkust** ligt het havencomplex van Caniçal, waar de tonijnvangst meteen ook herinnert aan de walvisjacht die hier tot de jaren 1980 voortduurde. Het grillige reliëf van de Ponta de São Lourenço markeert het oostelijke uiteinde van het eiland.

De **noordkust** van Madeira is ongerept en groen, en bestaat uit een opeenvolging van kustdorpjes waarvan de bloementuintjes rond de kerk liggen. Op dit deel van het eiland bevindt zich het grootste gebied met laurisilva van Madeira.

Het **centrum van het eiland** bestaat uit een winderige hoogvlakte met meerdere toppen (het hoogste punt is 1862 m). Ze steken boven een zee van wolken uit die er door de passaatwind naartoe worden geblazen.

De **zuid- en westkust** is veel weelderiger en zonniger. Hier vind je vooral wijngaarden en bananenplantages op de *poios*, kleine terrassen die met elkaar zijn verbonden via houten trappen.

Het geweldige netwerk met 1400 km **levadas** (irrigatiekanalen) die de eerste kolonisten op het eiland aanlegden, is een troef voor wandelaars. De paden die voor het onderhoud van de *levadas* ernaast werden aangelegd, vormen nu mooie wandelpaden.

© C.I. Włodarczyk/age fotostock

Câmara de Lobos en de Cabo Girão

Maar een verblijf op het eiland is niet compleet zonder een excursie naar het eiland **Porto Santo** waar na een boottocht (2½ uur vanaf Funchal) een 10 km lang goudgeel strand wacht. De kans is groot dat je onderweg naar het eiland dolfijnen spot.

Maak ook kennis met het talent om te feesten van de inwoners van Madeira: carnaval, bloemenfestival, wijnfeest... Het hele jaar wordt er gedanst en zijn er concerten, met als hoogtepunt de **Festa** aan het einde van het jaar. Funchal wordt dan verlicht door honderdduizenden lampjes in allerlei kleuren. Heel december zijn er evenementen, tentoonstellingen, straatoptredens met als afsluiter een groots vuurwerk.

FUNCHAL★★

Het hoofd in de wolken en de voeten in het water, zo wordt de hoofdstad van Madeira vaak omschreven. Kleine, witte huisjes liggen tegen de soms steile hellingen, die een prachtig uitzicht bieden over de oceaan. De wilde venkel die ooit de hellingen bedekte, is inmiddels verdwenen ('funchal' betekent 'venkelveld'); toch blijft het groen hier alomtegenwoordig: bougainvilles bekleden de muren van de 'quintas', parken staan vol strelitzia en hibiscus, kleurrijke planten fleuren gevels met basalt op en steken fel af tegen de zwart-witte mozaïeken op de grond. Welkom in de meest tropische stad van Europa.

► **Bereikbaarheid:** De luchthaven bevindt zich 20 km ten noordoosten van de stad. ***Detailkaart van de stad blz. 32-33. Uitneembare vouwkaart E7.***

► **Aanrader:** Een dag volstaat om Funchal te voet te bezichtigen. Trek 's ochtends en 's middags naar het centrum en de oude stad, en kuier aan het eind van de middag door de haven.

30

Funchal, waar bijna de helft van de inwoners van Madeira woont, is een bruisende stad, die de voornaamste rijkdommen van het eiland promoot. De **handelshaven**, waar ook cruiseschepen aanmeren, vormt de grens tussen twee stadsdelen: het oostelijke stadsdeel is het centrum en omvat winkels, kantoren, de jachthaven en de oude stad die tot de vesting São Tiago loopt, het oudste deel van de stad. Het stadsdeel ten westen van de haven, richting Câmara de Lobos, is het **meer toeristische stadsdeel** met grote moderne hotels aan de Estrada Monumental. Dat deel strekt zich uit tot het strand van Formosa met het zwarte zand. In het centrum en in de oude stad vind je de gezelligste lunchadressen.

Sé ★

Detailkaart B2 – R. do Aljube -
☎ 291 228 155 - facebook.com/catedraldofunchal - ma.-vr. 7.15-18.30 u,

za.-zo. 7.15-12.00 u en 16.15-19.00 u -
gratis toegang.

De kathedraal valt op met haar tweekleurige gevel, waarbij het witte pleisterwerk mooi contrasteert met de rode tufsteen van Cabo Girão. De kathedraal werd eind 15de eeuw gebouwd tijdens de heerschappij van de geliefde koning Manuel I (1469-1521) en was de eerste overzeese kathedraal van Portugal. Werp voor je binnengaat een blik op de apsis die is versierd met gedraaide pinakels, en de vierkante klokkentoren met piramidevormig dak.

Binnen bekoort het contrast tussen de witte gotische booggewelven op het basalt en de Capela Do Santissimo vol goud. Bewonder in het koor de 16de-eeuwse koorstoelen met daarboven beelden van apostelen, heiligen en profeten, allemaal werken van de Vlaamse beeldhouwer Olivier de Gand (1470-1512). Boven het hoofdaltaar

De klokkentoren van de kathedraal Sé is opgetrokken in vulkanisch gesteente. © brozova/Getty Images Plus

UIT ETEN

1811	16
Armazém do Sal	14
Casa Velha	5
Com Tradições	6
Espaço Funchal	8
Il Vivaldi	18
Já fui Jaquet	1
O Calhau	19
O Celeiro	2
Sabor a Fado	3
Taberna Madeira	7
Theo's Bazar Café	15
Uva	4

IETS DRINKEN

Barreirinha Bar Café	3
Loja do Chà	4
Museu Café	2

O Avô	10
The Ritz	1

WINKELN

Blandy's Wine Lodge	2
Bordal	8
Boutique Portuguesa	9
Fábrica Santo António	7
Livraria Esperança	10
Mercado dos Lavradores	1
O Bordão	5
Pharmácia do Bento	12
Quinta da Boa Vista	11

UITGAAN

Casino	5
Mini Eco Bar	3
Revolucion Rock Bar	2
Teatro Municipal Baltazar Dias	4

Vespas	8
--------	---

SPORT EN ONTSPANNING

Bonita da Madeira	1
DG-Travel	9
Gavião Madeira	8
Go Local Madeira	6
Madeira Game Fish	10
Santa Maria de Colombo	7
Ventura Nature Emotions	3

OVERNACHTEN

Apartamentos Turísticos	
São Paulo e Alegria	3
Hostel Santa Maria	1
Residencial da Mariazinha	2
Sé Boutique Hotel	7
The Vine	4

zie je de twaalf panelen geschilderd door Mestre da Lourinhã (actief tussen 1500 en 1540). Ze vormen een mooi altaarstuk met daarboven een gewelf in compartimenten.

Rechts van het koor zie je de nog rijkelijk versierde **Capela Do Santissimo** (Kapel van het Heilige Sacrament). Het zilveren tabernakel in het midden van het altaar dateert van eind 17de eeuw. Maar het opvallendste element is het **plafond**★ in mudenarstijl (☞ *'Kunst en architectuur'*, blz. 138), samen met dat in de kapel van het Paleis van Sintra (ten noorden van Lissabon) het mooiste van het land. De verlichting laat te wenssen over, maar toch valt de verfijnde versiering in het pleisterwerk en het cederhout met ivoeren inlegwerk op. Verlaat de kathedraal via de met azulejo's beklede kapel links van het koor. Je komt dan op een klein binnenplein. Op de muur aan de overkant staat een

18de-eeuwse muurschildering (*Adam en Eva in de Tuin van Eden*). Die herinnert eraan dat hier ooit de sacristie van de kathedraal was. Ze werd in de jaren 1980 afgebroken.

Avenida Arriaga ★

Detailkaart B2.

Tegenover de kathedraal begint de Avenida Arriaga, de drukste en levendigste straat van Funchal. Ze is beplant met flamboyanten en jacaranda's, die hun bloemen als een kostbaar tapijt op de stoep met arabesken laten vallen. Een beetje verderop, tegenover de opmerkelijke gevel met torentje en puntdak van het gebouw van de **Banco do Portugal**, staat het standbeeld van João Gonçalves Zarco, de stichter van de stad (☞ *kader blz. 37*). Het werd in 1924 gemaakt door de lokale kunstenaar Francisco Franco (☞ *'Museu Henrique e Francisco Franco'*, blz. 46).

The Ritz Madeira, een van de oudste grand cafés van Funchal aan de Avenida Arriaga

FORTALEZA DE SÃO LOURENÇO

Detailkaart B2 – Av. Zarco, op 150 m van de kathedraal, in de richting van de zee - ☎ 291 202 530 - rondleidingen: ma. om 12.30 u, di.-wo. om 10.00 u, do. om 10.00 en 12.30 u, vr. om 15.00 u - gratis toegang - reserveren verplicht, 2 dagen op voorhand.

Het oorspronkelijke fort dateert van begin 16de eeuw en bood onderdak aan de kapitein-donatarissen. Het werd in de 18de eeuw uitgebreid met het paleis en de tuinen. Het **paleis** is nu de officiële residentie voor de minister van de Portugese republiek voor de autonome regio Madeira. Tijdens het bezoek zie je verschillende rijkversierde vertrekken, waaronder de balzaal en de zaal met portretten van de eerste

kapitein-donatarissen van het eiland.

Het herbergt ook een klein **militair museum (Museu militar)** - ma.-vr. 10.00-12.00 u en 14.00-17.00 u, za. 10.00-12.00 u - € 2,50.

Aan dezelfde straatzijde, op nummer 33, op de hoek met de Calçada de São Lourenço, bevindt zich het legendarische grand café **The Ritz** (☎ 'De beste adressen/lets drinken', blz. 100), in 1905 geopend door Christian Ritz, een Zwitsers zakenman die zich op Madeira vestigde voor de liefde. De mooie, witte gevel en de grote eetzaal zijn versierd met azulejo's uit de jaren 1920: je herkent de kathedraal, de *carreiros* van Monte (☎ *kader blz. 55*) en vergeten taferelen, zoals de borduursters en mandenvlechtsters die voor de deur

UIT ETEN

Espetadas (vleesspiesen) en *espada* (haarstaartvis) zijn twee termen die je al snel bekend in de oren zullen klinken, want het zijn twee populaire gerechten op Madeira. De haarstaartvis wordt vaak geserveerd met gebakken bananen. Beide gerechten zijn op alle menukaarten terug te vinden, zowel bij heel eenvoudige als bij de meest exclusieve restaurants.

🔗 'Uit eten', blz. 19, en, om meer te weten over de culinaire specialiteiten op het eiland, 'Gastronomie', blz. 134.

🔗 *Onderstaande adressen vind je terug op de uitneembare vouwkaart aan de binnenzijde van het omslag; zoek het overeenkomstige nummer (bv. 1). De aanwijzingen in het rood verwijzen eveneens naar deze kaart. Sommige adressen staan alleen op de detailkaart van Funchal.*

Funchal

Detailkaart blz. 32-33

De meeste toeristische restaurants voeren een hevige concurrentiestrijd in de Rua de Santa Maria, de Rua D. Carlos I en rond de Largo do Corpo Santo. De gerechten zijn wat gewoontjes, maar de terrassen zijn vaak heel aangenaam.

TUSSEN € 20 EN € 35

1 **Já fui Jaquet** – **Detailkaart C2** – R. de Santa Maria 5 – ☎ 291 225 344 – ~~z~~ - dag. doorlopend - gerechten € 14-25. In dit legendarische restaurant grilt men de vis voor je neus. Een jong team nam het restaurant over en

moderniseerde het interieur (blauwe muren) en de kaart, die nu vooral Portugese gerechten in een modern jasje bevat. Vriendelijke ontvangst.

6 **Com Tradições** – **Detailkaart C2** – R. de Santa Maria 51 – ☎ 291 224 936 – ma.-za. 's middags en 's avonds - gerechten € 15-18. Hier word je niet aangeklampt, zoals elders in de Rua de Santa Maria. Dit restaurant is de ideale plek om traditionele gerechten voor goede prijzen te eten, binnen of op het terras op straat. Men serveert er deftige vis- en vleesgerechten. De chef komt zelf informeren of alles naar wens is.

2 **O Celeiro** – **Detailkaart B2** – R. das Aranhas 22 – ☎ 291 230 622 – ma.-za. 's middags en 's avonds - gerechten € 15-25. Neem plaats op het terras of in de rustieke eetzaal. Aangenaam adres om te proeven van een heerlijk malse *espetada* van rund of een visgerecht. Voorname bediening.

3 **Sabor a Fado** – **Detailkaart D2** – Travessa das Torres 10 – ☎ 925 612 259 – di.-za. 's avonds - gerechten € 16-26. In dit familierestaurant wordt iedere avond vanaf 19.00 u de fado gezongen. Op de kaart staan eenvoudige gerechten (kabeljauw, haarstaartvis en vlees gebakken op de steengrill), je komt hier dan ook vooral voor de muziek, die stevast gepaard gaat met een *saudade* (nostalgie), die de Portugezen zo dierbaar is. Aangename bediening en ontvangst. Reserveren is aanbevolen, want de eetzaal is nogal klein. Dit is het

enige officiële *casa de fado* op Madeira. Opgelet, je moet minimaal € 25 per persoon consumeren.

5 Casa Velha – Detailkaart A3 –

R. Imperatriz Dona Amélia 69 - ☎ 291 205 607 - www.casavelha.com - dag. 's middags en 's avonds - gerechten € 16-23. Het oude huis met gele muren verbergt een lieflijk geplaveid terras met een priegel en bananenbomen. Men serveert er vis en zeevruchten gegrild, in een stoofschotel en als risotto.

8 Espaço Funchal – Detailkaart B2 –

R. da Carreira 147 - ☎ 291 618 320 - dag. doorlopend - gerechten € 17-19. In dit restaurant met terras in een voetgangersstraat zit je goed. Men serveert er typische Portugese gerechten. Hier hoeft men geen klanten te lokken. Wat dit adres bijzonder maakt, is de bereiding op steengrill en de ruime keuze aan specialiteiten van het eiland. Speciale vermelding verdienen de kip met ananas en de steak met gekaramelliseerde uien en madeirasaus. Uitstekende ontvangst.

7 ♥ Taberna Madeira –

Detailkaart D2 - Travessa João Caetano 16 - ☎ 291 221 789 - www.tabernamadeira.net - petiscos € 9-14, gerechten € 10-18. Dit kleine restaurant met bamboe plafond is een beetje verwijderd van de heel toeristische Rua de Santa Maria. Hier geen typische Portugese gerechten, wel moderne varianten. Je kunt *petiscos* vergelijken met mezze. De kleine porties zijn ideaal om kennis te maken met verschillende gerechten en om te delen met je tafelgenoten. Een goed adres. Reserveer vooraf als je zeker wilt zijn van een plekje.

© Nickos/Getty Images Plus

In het oude Funchal staan de restauranttafels gewoon op straat.

19 O Calhau – Detailkaart C2 –

R. João Gago 2 - ☎ 291 221 717 - dag. doorlopend - gerechten € 16-23. Een ontdekking in Funchal. De kaart is eenvoudig en de sfeer ontspannen, maar je ontdekt er heel smakelijke gerechten. Van *bruschette* tot visgerechten en desserts, alles is er overheerlijk. Een absolute aanrader is de tonijnsteak gebakken op de steengrill en geseerveerd met perfect bereide groenten. Houd zeker nog een plekje over voor de bijzonder verslavende chocoladetaart. Dit is een van de weinige restaurants buiten de toeristische zone rond de Rua de Santa Maria die op zondag geopend zijn.

EEN VULKANISCH EILAND

De archipel van Madeira ligt op ongeveer 600 km van de Marokkaanse kust, één lengtegraad naast die van Casablanca. Hij maakt deel uit van **Macaronesië**, een 'eilandengroep van eilandengroepen' met eenzelfde geografie, flora en fauna, waartoe de Azoren in het noorden, de Canarische Eilanden en Kaapverdië in het zuiden behoren. De archipel van Madeira draagt de naam van het belangrijkste, grootste (756 km²) en meest bevolkte (ca. 270.100 inwoners) eiland, maar omvat ook het eiland Porto Santo (ca. 42 km² en 5200 inwoners), op 60 km ten noordwesten, en twee groepen onbewoonde eilanden: de Ilhas Desertas, op 40 km van Funchal, en de Ilhas Selvagens, 250 km zuidwaarts, niet ver van de Canarische Eilanden (📍 blz. 122). De bergen met steile hellingen, de diepe dalen en het quasi ontbreken van een kuststrook geven de archipel een heel bijzondere aanblik, waar verticale lijnen domineren.

De oorsprong

Madeira, Porto Santo en de Ilhas Desertas, die gescheiden zijn van de Ilhas Selvagens, de Canarische Eilanden en Afrika door een diepe, mariene afgrond die tot 4512 m onder de zeespiegel reikt en omgeven is door zones tot 2000 m diep, ontstonden in het **tertiair** als gevolg van een vulkaan-uitbarsting. Onderzeese uitbarstingen en verschillende schokken hebben mee de geologie van het eiland bepaald.

EEN VULKAANLANDSCHAP

Overal op de archipel zijn sporen te zien van die oorsprong. Zo is er de krater van Curral das Freiras (📍 blz. 51), waar de belangrijkste reliëfbreuken gevormd zouden zijn die het centrum van het eiland kenmerken. Er zijn verschillende *lagoas* (soms eerder cirkelvormige depressies dan echte meren), vooral rond Fanal en Santo António da Serra. Daarnaast zie je kraterpijpen en zij-kraters, zoals die van de grotten van São Vicente (📍 blz. 70). En ten slotte zijn er op Porto Santo heel spectaculaire stapels prismavormig basalt, zoals de orgelpijpen van de Pico de Ana Ferreira (📍 blz. 87). Op het eiland Madeira zijn verschillende vulkaankegels te zien (Pico dos Barcelos, Sierra da Piedade aan de Ponta de São Lourenço, Ilhéu Mole voor de kust bij Porto Moniz). De vulkaankegels op Porto Santo hebben een heel kenmerkende vorm.

EEN LANGZAAM EROSIEPROCES

De laatste uitbarstingen in de archipel dateren van zo'n 6500 jaar geleden en deden zich voor op het eiland Madeira. Nadien werd het reliëf gevormd door erosie: waterlopen hebben diepe dalen uitgesneden, zoals bij Ribeira Brava (📍 blz. 79) of Ribeira da Janela (📍 blz. 77-78), en de golven hebben de kliffen uitgesleten en rotsfragmenten omgevormd tot keien.

Door de **stijging van de zeespiegel** de afgelopen jaren als gevolg van de klimaatopwarming worden de al zo zeldzame stranden van Madeira steeds

kleiner ondanks het plaatsen van betonnen golfbrekers. Die zijn niet mooi, maar beperken wel het overstromingsrisico in bepaalde kustdorpen bij hoogtij.

Een grillig reliëf

Madeira heeft een grillig en **ongerept landschap**. Het eiland bestaat uit een **bergketen** van meer dan 1200 m hoog, met enkele uitschieters zoals de Pico Ruivo, de hoogste top van het eiland (1862 m, de op twee na hoogste berg van Portugal), de Pico das Torres (1851 m) en de Pico do Arieiro (1818 m).

Deze bergachtige ruggengraat strekt zich uit van de landtong Ponta de São Lourenço in het oosten tot die van Tristão in het westen, met in het centrum de bergpas (*boca*) van Encumeada. De bergketen verdeelt het eiland in twee volledig verschillende delen, de noordflank en de zuidflank. De rijzige toppen wisselen af met diepe afgronden, bedekt met een dichte vegetatie, waarin bergrivieren (*ribeiras*) hun weg hebben gezocht naar de zee. Het enige vlakke deel van het eiland is de **hoogvlakte** van Paúl da Serra (🌀 blz. 76), geheel verlaten en onherbergzaam. Ze strekt zich uit over 20 km² in het centrum van het eiland, op 1500 m hoogte. De grote, groene vlakte, waar bremstruiken in de lente het landschap omtoveren tot een groot, geel tapijt, wordt gebruikt als grasland voor runderen en schapen en voor grote windmolenparken.

DE KUSTEN EN STRANDEN

De kusten zijn heel steil en worden her en der ingesneden door inhammen

© antoine/cetty Images Plus

Bij Ponta de São Lourenço steken veel rotsen boven het water uit.

waar zich kleine vissershavens ontwikkelden. De weinige stranden die er zijn, zijn klein en zijn bezaaid met grote keien. Er zijn slechts enkele zandstranden en die hebben altijd zwart zand: Formosa, ten westen van Funchal (🌀 blz. 47), Prainha, ten oosten van Machico (🌀 blz. 62), Porto da Cruz (🌀 blz. 65) en Praia do Porto do Seixal (🌀 blz. 70) in een prachtige natuurlijke omgeving aan de noordkust. Wit zand vind je alleen op de kunstmatig aangelegde stranden van Calheta (🌀 blz. 80), Machico (🌀 blz. 60) en het eiland Porto Santo (🌀 blz. 86), met een gigantisch strand aan de oostkust.

🌀 Kader 'De mooiste plekken om te zwemmen', blz. 111.

Vertaling	Anja De Lombaert
Omslagontwerp	Keppie & Keppie
Omslagfoto	Alberto Loyo/Shutterstock.com
Foto's achterplat	van boven naar onder: miroslav_1/Getty Images Plus - W. Otto/age fotostock - aqualuso/Getty Images Plus
Ontwerp binnenwerk	Keppie & Keppie
Oorspronkelijke titel	Le Guide Vert Week & Go Madère
Oorspronkelijke uitgever	Michelin, Parijs
Directie	Philippe Orain
Uitgevers	Marie-Pierre Renier (Michelin), Lieven Defour (Lannoo)
Redactie	Serge Bathendier, Béatrice Brillion, Sophie Lheraud, Denis Montagnon, Marie Perchat
Cartografie	Steluta Anghel, Theodor Cefraga, Costina-Ionela Lungu, Leonard Pandrea
Met dank aan	Véronique Aissani, Dominique Auclair, Marion Capera, Cristian Catona, Ilona d'Angela, Carole Diascorn, Hervé Dubois, Bogdan Gheorghiu, Pascal Grougon, Marie Simonet

© Cartografie: Michelin, 2025

© Nederlandse tekst: Uitgeverij Lannoo, nv, Tielt, 2025

Het redactieteam heeft de grootste zorg besteed aan de samenstelling en de controle van deze gids.

Maar omdat de gegevens voortdurend gewijzigd worden, moet de praktische informatie (prijzen, adressen, bezoeken, telefoonnummers, bezienswaardigheden, internetadressen...) worden beschouwd als een aanwijzing. Het is dan ook best mogelijk dat bepaalde info bij het verschijnen van deze gids niet helemaal correct of volledig is. Wij kunnen daar niet verantwoordelijk voor worden gesteld. Deze gids bestaat voor en door jou; je bewijst ons dan ook een grote dienst door eventuele tekortkomingen of vergissingen te melden. Aarzel niet om ons je opmerkingen en suggesties over de inhoud van deze gids mee te delen. Bij een eerstvolgende bijgewerkte editie zullen wij daar rekening mee houden.

Contactadres	Michelin Reisgids Short Break Uitgeverij Lannoo Kasteelstraat 97 B-8700 Tielt michelinreisgids@lannoo.be	Michelin Reisgids Short Break Uitgeverij Terra Lannoo bv Postbus 23202 1100 DS Amsterdam Zuid-Oost michelinreisgids@terralannoo.nl
---------------------	--	--

www.lannoo.com

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

D/2025/45/529 - NUR 517 - ISBN 978-90-209-2865-5